

Datum:
17/05/2024

Kontakt: [REDACTED]
E-post: [REDACTED] ombud

Telefon: [REDACTED]

Kommentar på yttrande av komplettering till 2023–102913, ansökan avseende ny nätkoncession för linje mellan Bårudden och Lernbo, Smedjebackens kommun, Dalarnas län.

Energimarknadsinspektionen tillsände, 2024-04-16, Västerbergslagens Elnät AB,s en begäran om komplettering i ärendet.

Följande behöver kompletteras:

1. Ni har uppgett i miljökonsekvensbeskrivningen att ledningen totalt blir ca 4 km lång. Det framgår också av miljökonsekvensbeskrivningen att sjökabeln blir ca 3,8 km lång och luftledningen ca 1,7 km lång. Förtydliga vilka längdangivelser som är korrekta.

Västerbergslagens Elnät AB,s svar:

Korrekt längdangivelse är för sjökabel ca 4 km, för markkabel ca 300 m och för luftledning ca 1,7 km varav ca 1 km sambyggnad.

2. Ni behöver komplettera med uppgifter om vad som ni kommer att använda för stolpar om den sambyggda ledningen inte skulle få tillstånd. Detta för att ni inte ska bundna av en stolptyp som kan bli inaktuell.

Västerbergslagens Elnät AB,s svar:

Den stolptyp som kan komma att bli aktuell om tillstånd inte erhålls för den ledning som är tänkt att sambyggas är samma stolptyp men med bara en bransch på ena sidan av stolpen. Alternativt kan en träportalstolpe nyttjas men anledningen till sambyggnad är att kunna minimera markintrånget då ledningssträckan för sambyggnad korsar område med naturvårdsavtal och skoglig nyckelbiotop. Detta görs bäst med en stolpe av stål för sambyggnad.

- Ni behöver komplettera med uppgifter om kapacitetsbehov och överföringseffekt.

Västerbergslagens Elnät AB,s svar:

Vi ser på 25 års sikt att vi kommer upp i 310A. Det är då både redundans mot andra fördelningsstationer plus årlig tillväxt.

- Ni behöver beskriva vilken påverkan vald sträckning av sjökabeln kan komma att ha på limniska naturvärden och vattenlevande skyddsvärda arter i sjön Nedre Hillen.

Västerbergslagens Elnät AB,s svar:

Vattenlevande eller vattenanknutna arter i Nedre Hillen är sammanfattade från information inrapporterat i Artportalen (SLU Artdatabanken 2024b), provfisken från NORS (SLU aqua 2024) och från Miljödata (SLU MVM 2024). I Nedre Hillen finns fynd av vattenanknutna däggdjur, fisk, grod- och kräldjur och vattenanknutna kärlväxter. Inga provfisken har gjorts i Nedre Hillen, men i Övre Hillen har provfiske gjorts 1996, 2007 och 2017 och inkluderas i sammanställningen. Ingen bottenfauna har heller provtagits i Nedre Hillen, men finns för Övre Hillen från 2000–2018. Alla artfynd finns sammanställt i Tabell 1, förutom för bottenfauna där endast fynd av särskilt värdefulla arter inkluderats. Med särskilt värdefulla arter menas exempelvis rödlistade arter, skyddade enligt art- och habitatdirektivet eller fridlysta liksom ovanliga arter. Med ovanlig art menas en art som huvudsakligen förekommer i rinnande vatten eller sjöar och finns registrerad på <5 % av undersökta lokaler i Swecos databas (ca 1200 lokaler i rinnande vatten samt ca 230 lokaler i sjöar) i Götaland och Svealand. Nedre Hillen ingår i nätverket Värdefulla vatten Väsman-Barkensjöarna (Havs- och vattenmyndigheten 2017). Området är utpekad för fisk och specifikt för arterna öring, abborre och gädda.

Sjön Nedre Hillen har undersökts mycket lite, till skillnad från Övre Hillen där bland annat vattenkemi, bottenfauna och fisk har undersökts relativt regelbundet. Dessa två sjöar är påverkade av liknande punktkällor och har samma ekologiska och kemiska status i VISS (2024). Skillnader finns dock där Nedre Hillen har bättre status av undersökta föroreningar, men sämre i konnektivitet och svämplan, liksom god status för parametern försurning där Övre Hillen har hög status (VISS 2024). Det motiverar att undersökningarna från Övre Hillen kan användas för bedömning av arter även i Nedre Hillen.

Tabell 1: Utdrag av arter med vattenanknytning i Nedre Hillen eller för fynd av fisk och bottenfauna från Övre Hillen då undersökningar i Nedre Hillen saknas.

Art	Vetenskapligt namn	Fynd	Plats	Källa	Värde
Vattenanknutna däggdjur					
Bäver	<i>Castor fiber</i>	2023	Norsbro	Artportalen	Upptagen i Art- och habitatdirektivet Bilaga 3
Utter	<i>Lutra lutra</i>	2005, 2024	Norsbro	Artportalen	Rödlistekategori Nära hotad (NT), upptagen i Art- och habitatdirektivet Bilaga 2 och 4, fridlyst
Fisk					
Asp	<i>Leuciscus aspius</i>	2017	Haggeåns mynning	Artportalen	
Abborre	<i>Perca fluviatilis</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen, Väsman-Barkensjöarna	NORS, Värdefulla vatten	
Braxen	<i>Abramis brama</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen	NORS	

Art	Vetenskapligt namn	Fynd	Plats	Källa	Värde
Gädda	<i>Esox lucius</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen, Väsman-Barkensjöarna	NORS, Värdefulla vatten	
Gärs	<i>Gymnocephalus cernuus</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen	NORS	
Lake	<i>Lota lota</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen	NORS	Rödlistekategori Sårbar (VU)
Mört	<i>Rutilus rutilus</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen	NORS	
Nors	<i>Osmerus eperlanus</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen	NORS	
Siklöja	<i>Coregonus albula</i>	1996, 2007, 2017	Övre Hillen	NORS	Typisk art i ävjestrandssjöar (3130)
Öring	<i>Salmo trutta</i>		Väsman-Barkensjöarna	Värdefulla vatten	Typisk art i ävjestrandssjöar (3130) och näringsfattiga slättsjöar (3110)
Grod- och kräldjur					
Vanlig snok	<i>Natrix natrix</i>	2019	Hjulstockviken	Artportalen	Fridlyst §6 Artskyddsförordningen
Vattenanknutna kärlväxter					
Fackelblomster	<i>Lythrum salicaria</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Vägtåg	<i>Juncus bufonius</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Klibbal	<i>Alnus glutinosa</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Bredkaveldun	<i>Typha latifolia</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Vass	<i>Phragmites australis</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Topplösa	<i>Lysimachia thyrsoiflora</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Svalting	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Pors	<i>Myrica gale</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Skogssäv	<i>Scirpus sylvaticus</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Sumpmåra	<i>Galium uliginosum</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Sjöfräken	<i>Equisetum fluviatile</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Trådtåg	<i>Juncus filiformis</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Gul näckros	<i>Nuphar lutea</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Hårslinga	<i>Myriophyllum alterniflorum</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Trådstarr	<i>Carex lasiocarpa</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Ljus flaskstarr	<i>Carex rostrata</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Vasstarr	<i>Carex acuta</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Blåsstarr	<i>Carex vesicaria</i>	2021	Hjulstockviken	Artportalen	
Bottenfauna					
Nattslända	<i>Goera pilosa</i>	2001, 2010, 2011	Övre Hillen	SLU MVM	Ovanlig enligt Sweco
Ribbskivsnäcka	<i>Gyraulus crista</i>	2013	Övre Hillen	SLU MVM	Ovanlig enligt Sweco
Nattslända	<i>Oecetis furva</i>	2000	Övre Hillen	SLU MVM	Ovanlig enligt Sweco

Nedre Hillens limniska naturvärden är i stora delar baserad på undersökningar gjord i sjön Övre Hillen som ligger uppströms Nedre Hillen. Det medför osäkerheter i bedömningen då arter av värde kan missas eller överskattas. Troligtvis överskattas värdet eftersom Nedre Hillen är surare än Övre Hillen, vilket väntas påverka känsliga arter av fisk och bottenfauna. Värdefulla miljöer väntas finnas för bottenfauna främst i strandkanterna och i grundare bottnar, liksom vegetationsbälten viktiga som uppväxtmiljöer för fisk. Det är även i strandkanterna som uttrar, bäver och vegetationsrika områden är att vänta. Värden i form av fisk och bottenfauna är även att vänta i de djupare delarna av sjön.

Planerade arbeten

Ledningen planeras att borrar genom landtagen ner till ca 3 m djup och läggs på botten med tyngder. Skyddsåtgärder vid landtagen där borring planeras kommer användas i form av en siltgardin, eller liknande, för att minimera påverkan från grumling (Bäckman m.fl. 2023). Arbetet väntas inte påverka strandzonen förutom lokalt där borring sker. Påverkan från

anläggningen av ledningen väntas vara begränsad till en tillfällig mekanisk störning som även innebär ett visst ljud samt grumling.

Påverkan på bottenfauna

Bottenfaunan som täcks över väntas drabbas av hög mortalitet i anslutning till borring och läggning av kabel. Habitatförändring väntas eftersom kabeln som läggs på botten introducerar ett hårbottenssubstrat på mjukbotten. I och med det väntas en förändrad förutsättning för bottenfauna där arter som föredrar hårbottenssubstrat är att vänta. Området för påverkan av habitatförändring och mekanisk störning är liten och påverkar begränsad mängd bottenfauna i Nedre Hillen. Den mekaniska påverkan är begränsad i tid under arbetes gång.

Habitatförändringen är permanent, eller så länge kabeln ligger kvar på botten. Bottenfauna kan under ökad grumling fly från området genom drift (Rivinoja och Larsson 2000).

Grumlingen väntas vara kortvarig där påverkan är begränsad till området där siltgardiner placeras. I detta område väntas stress och möjligtvis en ökad mortalitet hos främst filtrerande bottenfauna. Påverkan bedöms som liten då begränsning i tid och område minimerar skadliga effekter.

Påverkan på vegetation

Vid mekaniskt borttagande från platsen väntas vegetation påverkas i liten grad i det begränsade område där borring och nedläggning av kabel sker. Påverkan väntas vara kortvarig med goda förutsättningar för återhämtning. Grumlingen vid arbetet är en kortvarig påverkan som inte bedöms drabba vattenvegetationen.

Inga invasiva främmande arter har påträffats i utsök av vattenvegetation i Nedre Hillen. Skulle några sådana identifieras vid landtagen behöver åtgärder tas för att förhindra spridning. Invasiva arter kan spridas genom fragmentering av individer som därmed kan driva till nya platser där de får fäste. Det finns även en risk för spridning genom transport om arbetsmaskiner eller annan utrustning om de inte saneras efteråt. Eftersom ingen inventering gjorts på platsen där ledning planeras är risken svår att bedöma, men beaktas innan påbörjat arbete vid landtagen.

Påverkan på fisk

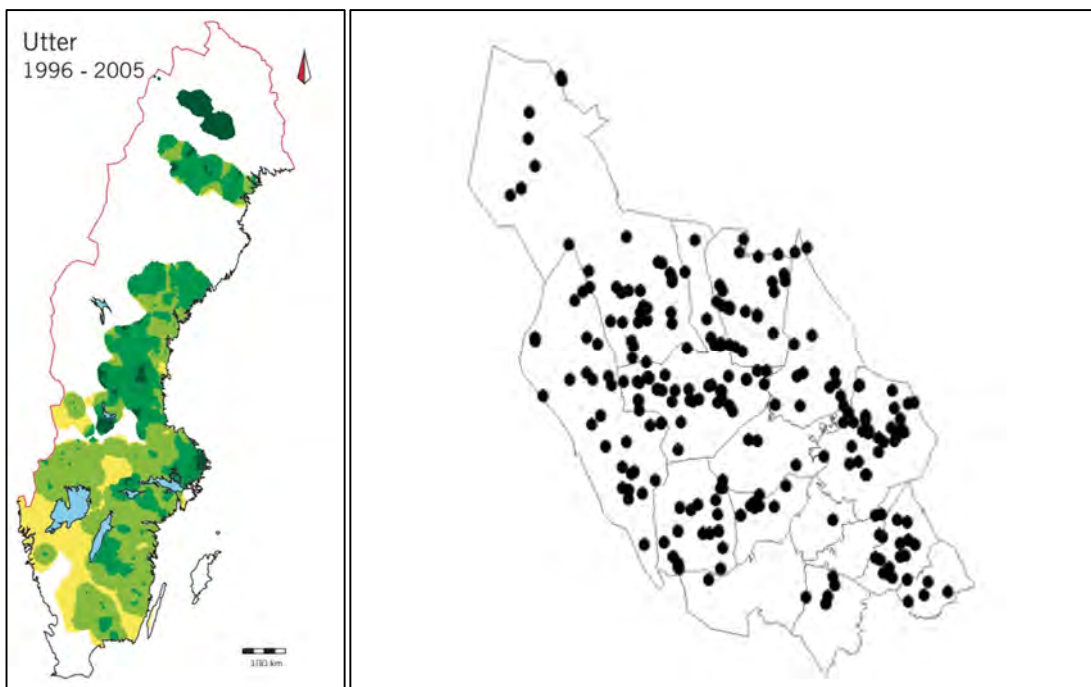
Mekanisk påverkan under borring och nedläggning av kabel bedöms inte påverka fisk. Påverkan från grumlig är störst i tidiga stadier hos ägg, larver och små juveniler (Rivinoja och Larsson 2000). Eftersom skyddsåtgärder kommer användas är grumlingen i området begränsad och påverkan antas vara lokal vid landtagen. Landtagen hyser troligtvis områden lämpliga för uppväxt av fisk och i detta område är en måttlig påverkan att vänta om arbetet sker i anslutning till leken. Lek väntas under vår och höst för arterna som troligtvis finns i Nedre Hillen. Utförs anläggandet utanför lekperioden väntas ingen påverkan på fisksamhället. Även borrhingsljudet väntas ha en kortvarig påverkan på fisk, detta genom att fisk skräms från området. Påverkan bedöms inte ha några långsiktiga effekter utan fisk väntas bara påverkas under tiden arbetet pågår.

5. Ni behöver även beskriva hur utter kan riskera att påverkas av ledningen och eventuella skyddsåtgärder.

Västerbergslagens Elnät AB,s svar:

Enligt utdrag från Artdatabanken har två registrering av utter gjorts under 2005 liksom en registrering 2024 i Kolbäcksån mellan Övre och Nedre Hillen (SLU Artdatabanken 2024a). Det rör sig om enstaka rapporter och då utter rör sig långa sträckor bedöms arten inte finnas

stadigvarande i området. Inga indikationer tyder på att påverkansområdet där ledning planeras är viktigt för utter. De kärnområden som utpekats av Länsstyrelsen i Dalarna är Oreälven, Unnan, Rotnen, Österdalälven, Västeradalälven, Storån, Fulan, Venjan, Siljan, Lungsjöån, Marnäsån och Kolningsån. Dessa är lokaliserade norr samt nordost om Siljan i länets norra delar (Kirppu 2011). I Figur 1 ses till vänster utbredningen av utter i hela Sverige mellan 1996–2005, Nedre Hillen ligger i ett område med inga eller få fynd. Till höger syns fynd av spår från utter i Dalarna under inventeringar 2005–2007, Nedre Hillen ligger i södra delen av länet där få fynd gjorts.

Figur 1: Utbredning av utter mellan 1996–2005, till vänster. Gul färg visar områden där inventering gjorts utan fynd och grön färg visar områden med spårtecken där mörkare färg indikerar fler spår (Naturvårdsverket 2006). Fynd av spillning eller spår från utter underinventering 2005–2007, till höger. Fynd indikerar inte utterrevir utan områden där utter har rört sig (Kirppu 2011).

Hot mot utter är i första hand utdikning av sjöar och våtmarker, täckdikning, regleringar och utbyggnad av vattendrag. Men också miljögifter, trafik och bifångst i fisket och i burar avsedda för annat vilt (SLU Artdatabanken 2024a). I åtgärdsprogrammet för utter listas miljögifter, trafik och vägövergångar, jakt, biotopförgörelse; vattenreglering och utdikning, försurning och övergödning och eventuellt virus (Naturvårdsverket 2006).

Sjökabelförläggningen är en temporär åtgärd och bedöms inte påverka uttern under drift om hänsynsåtgärder såsom att lämna skyddande vegetation, buskar och träd utmed sjökanten. Det södra landtaget går genom bebyggt område där inga uttrar är att vänta. Det norra landtaget i Nedre Hillen är inom området där utter har siktats och har miljöer som bedöms lämpligt för arten. Eftersom sjökabeln via landtaget kommer anläggas med styrd borring in till sjön vid ca 3 m djup (Bäckman m.fl. 2023) väntas inga skador på strandzonen eller i grundområden viktiga för utter. Störningen är därmed att betrakta som kortvarig i form av skrämelse av de eventuella uttrar som finns i området. Anläggning och drift av sjökabeln väntas inte ha någon negativ påverkan på utter varken på individnivå eller populationsnivå.

6. Ni behöver hålla Ei uppdaterad om ni får tillstånd för vattenverksamhet gällande sjökabeln under Ei,s handläggning.

Västerbergslagens Elnät AB,s svar:

Sökande avser att uppdatera Ei om en anmälan för vattenverksamhet inkommer under handläggningstiden.

7. Om ansökan avser ändring behöver ni skicka in en karta över hela nätkoncessionen som visar ledningens sträckning i sin helhet efter ändringen. Om ansökan avser en ny nätkoncession så behöver ni inte skicka in någon karta.

Västerbergslagens Elnät AB,s svar:

Ingen ny karta skickas då ansökan ska gälla en ny ansökan för nätkoncession för linje.

Kontakt

Detta svar har upprättats av Sweco Sverige AB på uppdrag av Västerbergslagens Elnät AB. Vid frågor var vänlig kontakta [REDACTED], Tillstånd, på te [REDACTED], epost, [REDACTED]

Referenser

- Bäckman, K., Lindroth, Å., Hagberg, E., Fransila, J., Melin, M., Isaksson, E., Birkö, T. och Lidén, J. 2023. Miljökonsekvensbeskrivning. Förändring av befintlig 130 kV kraftledning mellan Bårudden och Lernbo kraftstation, Smedjebackens kommun, Dalarnas Län. Sweco Sverige AB för VB Energi.
- Havs- och vattenmyndigheten 2017. Värdefulla vatten. Geodatalager. Tillgängligt på: [HaV Värdefulla vatten \(Extern\) - GeodataKatalogen \(lansstyrelsen.se\)](#). Hämtat [2024-05-02].
- Kirppu, S. 2011. Utterinventering Dalarnas län år 2005–2007. Länsstyrelsen Dalarnas län. PM 2011:07.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av utter (*Lutra lutra*). Rapport 5614.
- Rivinoja, P. och Larsson, S. 2000. Effekter av grumling och sedimentation på fauna i strömmande vatten – En litteratursammanställning. Institutionen för Vattenbruk, SLU.
- SLU Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.
- SLU Artdatabanken 2024a. Artfakta. Tillgängligt på: [Start - Artfakta från SLU Artdatabanken](#). Hämtat [2024-05-02].
- SLU Artdatabanken 2024b. Artdataportalen. Utsök av däggdjur, fisk, grod- och kräldjur och kärlväxter 2000–2024 i Nedre Hillen. Tillgängligt på: [Välkommen till Artportalen - Artportalen](#). Hämtat [2024-04-29].
- SLU MVM 2024. Miljödata. Utsök av bottenfauna i Övre Hillen. Tillgängligt på: [Miljödata MVM - Start \(slu.se\)](#). Hämtat [2024-04-29].
- SLU aqua 2024. NORS, provfiske i Övre Hillen. Tillgänglig på: [DVFisk \(slu.se\)](#). Hämtat [2024-04-29].